



Værktøjskassen til fravænning uden medicinsk zink er fyldt med foder

Af Tina Sørensen, senior-konsulent, Seges Innovation

Der har været talt og skrevet meget om udfasningen af medicinsk zink. I de sidste 5 år har Seges innovation og resten af branchen arbejdet på at finde alternativer og løsninger. Vi har stadig til gode at finde den ene ting, som kan erstatte medicinsk zink 1:1 uden en væsentlig ekstra udgift. Måske dukker det op en dag, men for nu består løsningen af en værktøjskasse fyldt med foder og andre redskaber, som skal tilpasses den enkelte besætning.

At foder skulle være en væsentlig del af løsningen, var forventningen, men fodertilpasninger skal følges med godt management og sundhed for at lykkes.

Man kan komme rigtig langt med tilpasninger af foderet. Det viste sig blandt andet i 2018 i en stor afprøvning med fire firmaers bedste bud på zinkfri-

Tiltag	Effekt på antal behandlinger	Effekt på produktivitet	Pris
Mindre protein	Stor effekt	Reduceret produktivitet	\$
Ekstra aminosyrer	Stor effekt	Ingen eller positiv effekt	\$\$\$
Organiske syrer	Middel effekt	Positiv effekt	\$\$
Blodplasma	Middel effekt	Positiv effekt	\$\$\$
Grovere formaling	Stor effekt	Reduceret produktivitet	\$

Figur: En række tiltag har effekt i forhold til at reducere fravænningsdiarré. Effekten og prisen er dog varierende.

fodring. Koncepterne var omfattende og indeholdt mange forskellige elementer, herunder lavere proteinniveau, ekstra aminosyrer, probiotika, organiske syrer, monoglycerider, fibre m.fl. Trouw Nutrition og Vilofoss leverede koncepter, som reducerede diarré på linje med eller bedre end zink, og hvor grisene producerede på højde med medicinsk zink.

Koncepterne medførte dog en merpris på 6-8 kr. pr. gris.

Siden er der blevet arbejdet med stort set alle delelementer fra de pågældende koncepter.

Et lavere proteinniveau er helt afgjort forhammeren i værktøjskassen. To afprøvnings fra 2019 og 2020 slog fast, at der er en tæt sammenhæng mellem foderets proteinniveau og antal diarrébehandlinger - jo lavere protein, jo mindre diarré. En reduktion i proteinindholdet på 10-15 procent reducerede diarrébehandlinger med 30 procent i forhold til en gruppe uden medicinsk zink. En re-

duktion af foderets proteinindhold medfører en reduktion i tilvækst. I det pågældende forsøg blev daglig tilvækst reduceret med 15 gram fra 7-30 kg ved lavproteinfoder.

Ud over foderets proteinniveau har det vist sig, at tilsætning af syntetiske aminosyrer udover normen kan reducere diarrébehandlinger uanset proteinniveau. Det betyder, at diarrébehandlinger kan halveres ved at tilsætte cirka 30 procent ekstra syntetiske aminosyrer udover normen. De nuværende priser på syntetiske aminosyrer betyder, at der også her er en merpris - især hvis strategien anvendes i hele perioden fra 7-30 kg.

Gamle kendinge som benzoesyre og calciumformiat har flere gange vist en positiv effekt på både diarrébehandlinger og produktivitet. Disse tilsætningsstoffer kommer selvfølgelig også med en merpris, men med en forbedring af produktivitet vil udgiften være marginal.

Blodplasma er ligeledes en gammel kending, som har vist rigtig gode taktik i forhold til at reducere antibiotikabehandlinger mod diarré. Blodplasma er dyrt og kan ikke anvendes af alle. Men blodplasma skal kun bruges i startblandingen.



Fakta

- Foder kan langt hen ad vejen løse udfordringen med fravænning uden zink. Det er dog typisk forbundet med en nedgang i produktivitet eller en væsentlig merudgift til foderet. Derfor skal management og sundhed også være i orden.